

Om den i Aaret 1874 nedbrudte Kirke i Vindinge.

Af Justitsraad **Steen Friis.**

Vindinge Kirke i Thune Herred blev ved de ordinære Kirkesyn i Aarene 1871, 72 og 73 erklæret for saa skrøbelig, at den burde afløses af en ny Kirkebygning. Denne Anskuelse fandt heller ikke nogen synderlig Modstand hos de overordnede Autoriteter, medens Spørgsmaalet om, hvorledes de fornødne Pengemidler til Opførelse af en ny Kirke skulde tilveiebringes, forblev uafgjort i samfulde 3 Aar, en

Udsættelse, der næppe har været heldig i økonomisk Henseende, eftersom Priserne baade paa Byggemidler og Arbejde i anførte 3 Aar næsten ere stegne til det dobbelte. Først i Marts 1874 resolveredes, at den gamle Kirke i Vindinge skulde afløses af en ny, hvorefter Nedbrydelsen fandt Sted i April og Mai Maaneder d. A. Det viste sig da ogsaa snart, at Synsretten havde dømt rigtigt om den gamle Bygnings Faldefærdighed, da man forat kunne nedbryde Kormurene forinden maatte afstive dem.

Fra først af bestod den gamle Kirke kun af Langhus og Kor med Bjælkeloft. Det havde 3 smaa Vinduer paa Sydsiden og en smal Indgang gennem nordre Sidemur. Langhuset var 15 Alen langt og 10 Alen bredt, Koret 7 Alen i Firkant. Begge vare opførte af Kridtsten, og gaa i deres Oprindelse tilbage til Slutningen af 12te Aarhundrede, Murene hvilede paa et Fundament af store utilbøgne Kampesten i ringe Dybde med Underlag af Rødsand. Murene bestode af en indre og ydre Murskal af Kridtquadre, hvis mellemværende Rum var udfyldt med Kampesten i Kalklag, en Bygningsmaade, der hele Middelalderen igjennem var den almindelige, og som da ogsaa maatte ansees for fuldkommen solid, saalænge Murene ikke havde andet at bære end Tagværket, men som blev uholdbar, da man i 14de og 15de Aarhundrede istedetfor det oprindelige Breddeloft indlagde Stenhvælvinger her som i andre af de gamle romanske Kirker, uden at beregne den Spænding, som de vilde udøve mod Sidemurene. Og da man forsøgte samtidig at anbringe Støttepiller for derved at styrke Sidemurene, varede det heller ikke længe, før disse gav efter for Hvælvingstrykket. Man forsøgte vel at bøde paa denne Forsømmelse ved at indlægge Bjælker tværs over Langhuset; men det varede ikke længe, før Bjælkehovederne løsnedes fra de Jernankere, der forbandt dem med Mursiderne. Samtidig med Stenhvælvningernes Indmuring opførtes et Klokketaarn op til Langhusets vestre Gavlmur. Dettets Fundamenter vare mere dybtgaaende og dets Mur-

værk viste sig meget solidere end Langhusets og Korets. Det var 7 Alen i Kvadrat. Saavel her i Vindinge som andetsteds henlagdes formodentlig samtidig den oprindelige Indgang til søndre Sidemur nærmest Taarnet, hvor man som Forhal til denne Indgang opførte et rummeligt Vaabenhus af Mursten med hvælvet Loft, 5 Al. i Kvadrat.

Ved Nedbrydningen af den murede Alterfod fandtes et firkantet Rum i samme, der i sin Tid formodentlig har tjent som Reliquiegjemme. Omkring dette Hul laa en Del Smaamønter fra 13de og 14de Aarhundrede, henhørende til de saakaldte Borgerkrigsmønter.

Som en særlig medvirkende Aarsag til flere af vore Kirkebygningers senere Forfald skal her kun anføres Loven af 1687 om Oprettelse af et fast Rytteri, til hvis Underhold en Del Jordegods henlagdes og deriblandt største Delen af det Fæstegods, der var tillagt Gejstlige og Skolemænd istedetfor Pengeløn. Til Erstatning herfor tillagdes dem forskellige Kirkers Tiender, forsaavidt disse ikke skulde anvendes til fornødne Reparationer af Kirkerne og deres Inventarier. Vel skulde det ordinære Kirkesyn med Provsten i Spidsen paase, at Reparationerne fandt Sted; men her kom det gamle Ord: »clericus clericum non decimat« til at gjælde. Kirkebygningernes Tilstand blev af Mangel paa fornødne Reparationer værre og værre, saa at man i Midten af det forrige Aarhundrede nødtes til at fratage flere af de med Kirketiender beneficerede Gejstlige og Skolemænd de dem tillagte Kirketiender, mod at de erholdt en fast aarlig Godtgjørelse. Derved frelstes flere af disse Kirker; men andre Kirketiender vedbleve at anvendes som Lønningsmiddel for Embedsmænd. Saaledes var en af Domkirkens Præster lige indtil vore Dage beneficeret med Vindinge Kirketiende, hvilket uden Tvivl væsenlig har bidraget til, at den gamle Kirke nu er jevnet med Jorden.

De Inventariestykker fra den nedbrudte Kirke, der fortjene at nævnes, ere:

Prædikestolen, der hører til det bedste Snitværk i Ege-

træ fra den tidlige Renaissencetid. Dens Billedtavler fremstille Christi Daab, Nadverens Indstiftelse og Evangeliets Forkyndelse. Den har følgende Indskrift:

Hæc parata sunt Anno Domini 1589
 Temporibus M. Mortini Petri
 Pastoris Roschildensis et hujus loci¹⁾.

Den mindre Taarnklokke har følgende Indskrift:

Jhesus + Lago + Urne + Dei + Gratia +
 Episcopus + anno Domini + M. D. XXVI.

Paa den større Klokke læses:

Assuerus + Koster + Van der Hart +
 me fecit + Coppenhagen + Anno 1688.

Paa Siden af samme Klokke læses:

J. H. S.

Sognepræsten var Hr. Niels Christensøn Schrem udi Reersløf.

I Vindinge gamle Kirkeprotokol anføres Hr. Niels Christensen som Sognepræst i Reersløf 1688, og i Kirke-regnskabet for 1687 bemærkes, at den store Klokke i Taarnet »er gandske spruchen oc vil omstøbis«.

Forinden Hvælvingerne nedtoges, fandtes flere Steder under Hvidtningen paa Ribberne Stykke af Kalkmalerier; men disse vare kun tilstede i smaa Partier og frembød ikke nogen særlig Interesse; dog bleve de aftegnede. Mere mærkelige Kalkmalerier fandtes imidlertid tilhøjre for Triumfbuen. Efter hvad der kunde skjønnes, forestillede disse Billeder blandt andet en Konge i Glorie, maaske St. Knud, og tvende mindre Figurer, en paa hver Side, med Hjelme af en Form fra det tolvte Aarhundrede, med spidse Skjolde og med skuldrede Sværd. Ogsaa disse Billeder aftegnedes, forinden Kalken borttoges.

¹⁾ Om denne se Ny kirkehist. Saml. III, 483 flg. IV, 777.